

Womhaj Boh!

Ciziko 29.
16. julija.

Četnik 9.
1899.

Serbske njedzelske lopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Smolerjez knihicziščežerńi w Budyšinje a šu tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 up.

7. njedzela po kwiat. Trojizy. Japoshkolske skutki 7, 56.

Glej, ja widžu njebjeska wotewrjene a Jesuška stejo na prawizy.

Takle je Schčžepan sawolał, psched šwojimi njepscheczelemi stejo. Wyšoka rada bě šo pschecziwo Schčžepanej šhromadžila. Wšchitzy se šlobom na njeho hladachu, i woczow jim džiwi huńw šapasche, se šubami na njeho šchipjachu. Š teho wscheho wobohi Schčžepan pytny, šchto chzedža i nim šezinicž, Wón derje wjedzišche, šo ma wěštu šmjercž psched šobu, ale wón wosta šmėrom pschi dobrym pokoju. Wón dyrbjesche we šwojej tyschnej nušy šhonicž, šo lutki šam njesawostanje, pschetož tón, kotremuž wón šwėru šlužesche, jeho šbóžnik, kiž bě něhdy šwojim wuczomnikam prajił, šo jich wošyroczenych njesawostaji, wón šo nětkle Schčžepanej šjewi. Jako Schčžepan se šwojimaj woczomaj wysche šo k njebjeskam pohlada, wuhlada wón šwojeho šbóžnika Bohu k prawizy stejo, duž jemu bě, kaž byl jeho šbóžnik se šwojeho tróna stanyl, jemu durje do šwojich njebjesow wotewrił a jemu dužy napschecžo byl, šebi jeho ša ruku wsacž a ša šobu do šwojeho njebjeskeho kralestwa domjesč. A tole našcheho šnjesowe šjewjenje je Schčžepana možnje pošylniło, šo nětko wjedzišche: Tón šnjes, kiž je wschėm šwojim šlubil, šo chze pschi nich wostacž wschė jich žiwe dnj a hacž do jich šbóžneho škónczenja, tón sawostanje wěšče tež pschi mni se šwojej lubošču a se šwojim mėrom, pschetož tež mi jeho šlubjenje šobu placzi: Mój měr ja wam sawostaju, wam ja mój měr šadarju.

Ša mału šhwilu bě Schčžepan do šmjercže šapudženy, bu i mēšta šwjedženy a i wonka mēšta šamjenjowany. Tajkule šmjercž je tónle Jesuškowy šwėrny šwėdk mēł. — Dydženja widžachmy, kajki bě tónle muž pošny wėry, a kajke wulke džiwy a skutki wón čzinjesche. Pohladajmy dženska na jeho šmjercž.

Tež wón je šebi mohl šaspėwacž: „Šmy-li žiwi, šmy temu šnjesej žiwi, a wumrjemy-li, wumrjemy my temu šnjesej.“

Schčžepan je přėni i šnjesowych šwėdkow, kiž je ša nim do tajkeje hórkeje šmjercže šchol, a runje teho dla je nam jowle jeho šbóžna šmjercž tał wobšchėrnje wopišana.

Špochi je Schčžepan ša šwojim šbóžnikom šhodžil. Wón wschaf njebě podarmo šwojeho šnjesa hlož šašlyšchal: „Bój ša mnu!“ Ššwojemu šbóžnikej bě wón wothladał, kajki mēł šo tu na šwėrče šadžeržecž, duž je pschezo wschėm druhim šwoju lubošč a dobrotu wopokašowal, hdžez jeno možesche.

Me tež w šwojej šmjertnej nušy je Schčžepan na šwojeho šnjesa hladajo ša nim šchol, tež mrėjo šwojemu šnjesej podomny.

Škaž bu našch šbóžnik i šerusalem na horu Golgata wuwjedženy, tał šu Schčžepanowi njepschecželjo tuteho šwėdka i mēšta wuwlekli. Našch šnjes je šo na šchizju wišajo ša šwojich njepscheczelow k Bohu modlił: „Wótcze, wodaj jim, pschetož woni njewedža, šchto čžina“, Schčžepan pał je, jako jeho pschecziwnizy šamjenje do njeho čžistachu, i wulkim hložom sawolał: „šnježe, njesdžerž jim jich hrėch!“

Nasch luby Anjes na fchizju sawola, jako f jeho žiwjenjom na kónz džěšche: „Wótcze do twojeju rukow poruczju mojeho ducha!“ a Schczěpan do njebješ fwojemu powyščenemu sbóžnikaj napischeczjo hladajo, šebi wot njeho wuprošy: „Anježe Jesu, wšmi mojeho ducha f šebi horje!“ — Duž šmemy f dobrym prawom prajicz: „Se šwojim Anjesom bė Schczěpan živy, f nim je wumrjel. Kajfe rjane a sbóžne bė jeho žiwjenje, kajka sbóžna jeho šmjercz! Nasch Anjes pať, kotremuž bė Schczěpan šwoje žiwe dny šwěru šlužil, je jemu f miłošczu to šdaril, šchtož chze wón wšchēm wěrnym a šwěrnym wotrocžkam dacž: kónu wěczneho žiwjenja.

Wšcheczelo, jowle šy dženša f nowa wohladať, kajki Schczěpan, tónle přeni fšchescžijanski šwědť, ja šwojim sbóžnikom je šwěta wuidže. Kajkiž wón bė, kajki dyrbi kóždy fšchescžijan bycz a je šwěta woteńcz. Duž budž wšchě šwoje žiwe dny twojemu Anjesej živy, a hdyž šo czi šmjercz bliži, tehdy hladať na njeho a do jeho wotewrjenych njebješow a porucz jemu twoju dušchu. Takle sbóžnje mrješch a móžesch šebi wěšty bycz, šo junu šwoju czešnu kónu šdarjenu doštanješch.

Hdyž budže najštyšnišcho mi wokoľ wutroby,
Sjew šo mi najštrošchtuišcho dla twojej štyštkošczje!
Šamjeń.

Wšcheczjwnizy našchego sbóžnika w nowym testamencze.

(Pofracžowanje.)

Sda šo, jako by tón Anjes Farisejškim, kotrychž hidjenje bėšche pšches wótre rěczje teho Anjesa najwyššchich šchodžent dozpiło, napošledť podležał. Woprawdže pať wjedžišche wone jeho f dopjel-njenju Božeho wumóžerškeje rady a f dohycžu na wšchěch jeho njepšcheczelač. — Šaj, hišchče pšches row šlěduje temu Anjesej Farisejškich hidjenje.

Woni špominaja na wěšchčenje teho Anjesa wo jeho horještanjenju. Teho dla džeja woni, kiž tak kručje na šwjecjenje šabata kėžbujaja, na tutym dnju f pšhanškemu bohotej a prošcha jeho, šo by štražnikow f rowej štajil, šo njemóhli šo wuczomnižy nėhdže w nožy f njemu bližicz. Šacž runje do jeho horještanjenja njewěrjachu, njebėchu šebi tola žyle wěczzi ale šo bojachu, šo móhlo šo tola podacz a šo móhł lud na tajku powješcz jeho ja Měšiaša pšchipošnacž; f tym pať byla wšchitka jich próža podarmo. Duž tam niž jeno wojakow postajichu, kiž bychu row štražowali, nė, woni tež hišchče šamjeń nad rowom šajnglowachu, šo by kóžde hibnjenje teho šameho hnydom phtnycz bylo.

Tola wšchitka próža bėšche podarmo. Šchryštušowa kražnošcz šo w jeho horještanjenju šjewi, hdyž tež niž jim; pšchetož tón Anjes nješjewi šo šwojim njepšcheczelač, ale jenož šwojim šwěrnym, a pšches nich šo powješcz jeho pšchekražnjenja rošnješke pšches žyly šwěť.

15. Šso wě, šo šu tež njes Farisejštimi tajzy, kiž se šprawnej wutrobu a w dobrej wěry pšches džerženje šakonja sbóžnošcz dozpicž phtachu. Šedyn Farisejški teho Anjesa f bliđu pšcheprošy a to wěšče niž teho dla, šo by jemu nėkajke prudlo powlať, ale dokelž chzyšche jeho f tym cžesčicz.

Nikodemus wopyta teho Anjesa a chze šo wot njeho powuczicz dacž.

Šosef f Arimatija Anjesowe cželo do šamjenjow wurubaneho rowa položi. Tež, hacž runje jara bojajuje, ja njeho we wyšokaj radže wuštuwuja. Bohzy došcz šu tež hišchče druiš šnucškownije temu Anjesej pšchewižowali, tola f bojošczje pšched druhimi šwoje šmyšlenje na šjawnošcz njedachu.

W jich wutrobje bėchu špoczatki ke fšchescžijanštwu. Wošdžichjo nadenžemy tež w Šerušalemskej wošadže Farisejškich; to japoschtołške škutki wošebje wušbėhnu. Tola tež pola nich namašamy hišchče wyšokowaženje šakonškich škutkow. Šacž runje maja nėtko lėpšche špóšnacze, dha tola njemóža tak prawje šapšchimnycz, šo je šakon w fšchescžijanštwu šwoju wažnošcz ja dozpicže sbóžnošczje šhubil, duž tež chzedža fšchescžijanam f pšhanow jeho špšchah nadpožozicz.

Pětrej hórko porořuja, šo je f pšhanškemu hetmanej Šornelijej šastupil; hagle jako Pětr jim džiwne widjenje powjeda, a jim wuleczje šwjateho Duča na Šornelijowu šwóšbu do fšchecženizy šobudželi a f tym dopořaje, šo je jenož Božu wolu dopjelniť, šo šmėruja. Džiwnje je, šo runje tón najkručžichy Farisejški, Šawoľ, najšbole ja fšchescžijanšku šwobodnošcz wuštuwuje.

W ličje na Galatiškich wón na najdrobnišcho rošajušni, šo šakon f dozpicžu sbóžnošczje wažnošczje nima.

Farisejštwo nadenžemy w šeltomaj Nazarenškich a Šbionitiškich, kotrež w druhim lėštotetku wobštejitej a šo wjazy lėštotetkow dolho šdžeržitej. Wobej chzyšchtej židowški šakon ja prawišnu žiwjenja šdžeržamy wjedžicz. Mjes tym, šo Nazarenšy džerženje šakonja jenož ja paršchonu žadachu, chzyšchu Šbionitišy šakon w žylym wopšchijecžu jako ja wšchitkich cžłowjekow placžazy poštajicz, a woni wuczachu, šo bjes njeho móžne njeje, sbóžny bycz.

Farisejštwo šo tež pošdžichjo do Lutheroweho cžaha šašo do fšchescžijanškeje žyrkwe namata. W tutym cžahu je žyrkej f šwonkomnošczam jara pothilena. Šwonkomne wašchije ma šo ja jara wažne; wuczba wo wotpušku, wo Božej mjěch, wo šašlužbuošczu dobrych škutkow wopořajanje wěry pšches šwóšniwu pošlužbuošcz pšchecžiwu temu, šchtož žyrkej a jejni šastupjerjo šebi žadaja, pothilenje f mēnjenju, šo se šamym dokonjanym šwonkomnym škutkom šo žohnowanje hižo dozpi, a dale šwonkomne šutki pobožnošczje ja pobožnošcz šamu mēcz, to wšchitko šu Farisejške nahlady.

Wuczžicjenje žyrkwe wot tajteho farisejškeho wašchija šta šo pšches reformazyju. Wona wažnošcz položi na šnucškownošcz a šwobodu fšchescžijanštwu. Šenož w towarštwu f Bohom, do kajtehož wutroba pšches wěru do Šchryštuša pšchidže, wobštawa prawa sbóžnošcz.

II. Pižmawucženi.

Wóđla Farisejškich a Šuddužejškich šo w nowym testamencze hušto pižmawucženi mjenuja.

Pižmawucženi šu po šlowje czi w pižmje wucženi, w pižmje šnaczi a wobhonjeni.

Šako chzyšche Šerodašch, šaštróžem pšches praščenje mudrych po nowym kraľu židow, narodne měšto teho džěšča šhonicž, šo na pižmawucženych wobroczi, a tuczi jemu hnydom wotmołwja: „W Betlehemje w židowškim kraľu.“

Šako tón pižmawucženy Luk. 10, 25. teho Anjesa šo ja puczom f wěcznemu žiwjenju prašcha, pořaje jeho tón Anjes na Wóšjašowu šakon šo prašchajo: „Šak šteji w šakonju pižane, šak cžitajch?“ Š hnydom wotwołwi tón pižmawucženy se šlowami Š. Mójš. 19, 18.: „Ty dyrbišch Boha twojeho Anjesa lubowacz f žylej šwojej wutrobu, f žylej šwojej dušchu a f žylej šwojej možu a twojeho bližicheho jako šam šo.“

Wucženošcz w pižmje bėšche cžesč tutnych ludzi. Tutu šebi dohycž bėšche jich powoľanje.

(Pofracžowanje.)

Reformazyja w Draždžanach.

(Pofracžowanje a škóncjenje.)

My šmy pšchi špoczatku pšches Draždžany piatnateho lėštotetka hromadže šchli, pšches romšto-katholške Draždžany.

Nėtko chžemy juntrócž pšchencž pšches nēcžišche Draždžany, pšches ewangelško-lutherške šlowne měšto nimale cžišče ewangelškeje Šakškeje.

My pšchidžemy wot polnožy a wohladamy wyšche tšechow nėhdže 20 wjetšchich a mjėšchich wěžow. Š nich jenož Š žyrkwe catholškim šlužchaja, jena je wěža catholškeje dwóřškeje žyrkwe, drugej štej wěži catholškeje žyrkwe w Nowym Měšče. Wšchitke druge šu wěže ewangelškich žyrkwow a wušnamuja Draždžany hižo f. daloka jako hród ewangelškeje wěry. Šo je stara žyrkej nėhdušchego kłóštra franziškanarjow, ewangelška dwóřka žyrkej, hdyč šu předarjo Reinhard, Šorleš, Liebner, Šangbeni a Šohlšchütter na klězy štali. Šak bychu šo džiwali czi štari kłóšthryžy bratšja, hdy bychu šašo pšchischli a šnucškownije a šwonkownije rjenje wutwarjenty Boži dom wohladali. Mjedaloka wot njeje šteji fšchizna žyrkej, wona njeje wjazy ta stara, hdyč šo přenja ewangelška šlowna Boža šlužba džeržesche a hdyč je nėhdy Šalentin Šrnšt Šöšcher šwědečil, ale rjenšcha je šo natwarila, hdyž bėšche šo pšches pruške granaty do popjela a prócha pšchewobrocžila. Šaj pšched nėkotrymi lėtami je ju šašo Boži wohen šnucškach šnicžil. Šdyž budže šašo wutwarjena, budže šašo kražna

a rjana hwojich ewangelisich kšesješijanow šhromadžecz. Ewangeliszy Draždžanczenjo hižo dawno se žedženjom tena dnjej napsheczimo hladaja, so budža sažo do hwojeje lubeje kšichizneje zyrkwe nuts-
čahnyecz móbz. A tež našchi Šserbja budža so wjehelicz, hdyž budža sažo hwoje šerbste Bože služby w kšichiznej zyrkwi wotbhwacz móbz. Jenož něšto kroczel wot kšichizneje zyrkwe steji starodostojna žonina zyrkej. W Nowym Měscze wobladašč wěžu zyrkwe tšjoch kralow, kotraž město stareho kšochtra augustinarjow sastupuje, hdžež Luther něhdy won a nuts khodžesche. A tak pschida so jena zyrkej k druhej a runje nětko w Draždžanach pschezo nowe zyrkwe je senje rostu.

Alle schto pomhaja zyrkwe, hdyž so wot měrjazyh wošady njewopytuja! Wopomni, luby čitarjo, so Draždžany pschi wšchēm hwičnym šmyšljenju, kotrež so tu khwilu wšchudžom pokasuje a kotrež wě so tež we wulkim měscze Draždžanach njepobradhuje, drohe kublo čisteho kšowa a šakramentow hiščeže twjerdže džerža, so hlód a lacžnosč po kšlěbje teho žiwjenja stajnje roščzetej. Na 35 hwičnych městnach so kóždy tydženi 50 předowańskich Božich službow džerži, spowjedž a džeczaze Bože služby njejšu šobu licžene.

A temu kšezija w Draždžanach ewangeliske skutki lubošče. Wot jow džěšche wěz mišionstwa mjes pohanami, špěchowana, wot mužow, kaž wot Ammona, hrabje Einsiedela atd. hwoj pucz do kraja a dženska hiščeže móbza so Draždžany dobrego mišioniskeho žiwjenja khwalicz. Kóžde leto našymu so wulki mišioniski hwičženi w Draždžanach hwičženi, na kotrymž so pscheczeljso dobrego skutka i žyłego kraja šaidu. W Draždžanach maja tež přezowanja šnitskowneho mišionstwa hwoje hwičženo. Šoto steji wot leta 1844 kšezjazy diaconiški wustaw, jow ma krajne towarštwu ša šnitskowne mišionstwo hwoje hwydo, jow kšezje wot leta 1814 šakše bibliške towarštwu, kotrež je hižo ša tyžazow biblijow do luda pschinyjšlo. A temu šu Draždžany hwičženo Gustav-Abolšského hlowneho towarštwu, kotrež ma w ludu živy pschwišl. Škónčnje nješmē so towarštwu ša šakšu zyrkwinsku historiju šabycz, kotrež ma tež jow hwoje hwydo, kotrež so wošebje na to šloži, historiju ~~teho wošyše~~ — w myšli w Draždžanach kšowaneho šararja dr. Seidemannu — wukšlěžicz.

Došč i tym — wěšta wěz je, so stej w Draždžanach ewangeliska wěra a ewangeliske žiwjenje domach. Šchtóž je tam Lutherowy jubilej šobu hwičžil, pschi kotrymž so nad rowom bamžiškeho Hieronyma Emšera na nowym torhoschczu želešny Lutherowy pomnik poštaji, šchtóž běšche hwičš sahoryjeneho wyskajša wopomnišského hwičžena 350 lětného šawjedžena reformaznje w Draždžanach, haj šchtóž woporniwosč teho města ša našču ewangelisku zyrkej šnaje, tón dostanje šaczisheč: Draždžany šu hwičšne ewangeliske město, Luther jow nještej jenož we wošadnym wobrašu na šamjēntnym podložku — Luther je živy w Draždžanach a jeho profecziške kšowo je so dopjelnišo: Ša budu hiščeže w krajach wójwody Šurja předowacz.

Nječ Lutherowe kšowo a wučžy nihdy nješahinjetej. Ewangeliske Draždžany, džeržče, šchtóž macže, so by wam ničto njewšal wšachu kšonu!

Ranišchi kšerlusch.

1. Móbš. 28, 17.

A Šakub bojesche so a džěšche:
Kaš hwičate je tute město!
Tu ničto druhe njeje hačž Boži dom!
Tu šu njebjeske wrota!

(Šo Šeroku.)

We šloty ch serach ranišchich
Kaš móbžnje čžuju so!
Kaš čžerstwy, mlody wotučžich
Še španja kšchemjenskoj!

Kaš čžisty wětr ranišchi
Mi štrony wobduwa
Še kšlódšočžu, ju dymawšchi,
Kaž i honow Šdena!

Kaš měrnje blěda šerniczka
Na kromje njebjeskej
Šchče čžaka, doniž se španja
Wšchōn hwič so šbēhnyl njej!

A hlaj, se hwičšlom purpuršim
Nětk kšlōnzo wublyšnje,
A njebjeske te wrota i nim
Šam Wōh Šnjes wotamšnje.

Šak Šakubej hwičž dyrbjesche
Na pucz do žyšby,
Hdyž i kamjenja wōn poštaje,
Wot Boha štrwjeny.

„Kaš hwičate je to město tu!“
Wōn i hwičšbu šawōla.

„Tu hladam Bohu do domu,
Šow njebjō wrota ma!“

Kaž wošnje Šakub widžesche
Šam hwič jandžesku,
Šak wobdawa ta hwič mje
Tež w nožy, hdyž ja špju.

Šo Šakubowym rēbjelu
Mi kšrōbšošč wobradža
Ša moju štruchlu wutrobu,
A šlōšchšnosč do džěla.

Duž wšchak tež ja ša hwičatnižu
Šam šparnu šomoru,
Ša Šethel hwič, hdžež wotučžu
Na mješšchim hlowaku.

A šlub tež i Bohom wobnowjam
Kaž Šakub, štawawšchi;
Šso i nowa žyš Bohu šam,
We hwičšnej lubošči.

Daj, wōtče, mi, kaž šlubil šy,
Mōj kšlěb a hōšpodu,
A wōdž mje psches wšchē čžěžkoty
Na tutym nowym dnju.

Dha čžu ja hwičšru kšlūžicz čži,
Nječ so mi dže, kaž čže,
A i wječžornymi šerami
Čže khwalicz džakniwje.

J. Wartko.

Wšchelake i bliska a i dalōka.

— Wōšledni tydženi je šažo našchey Šužizy mōžne šlōwki pschinyjšl. Woda je i blakami wjele šchody nacžinika. Wjele šhna bu wot wody šobu torhnyene. Wšchelazy ratarjo šu wjele šhubili. Šo je čžim bóle wobžarowacz, dokelž bu našcha krajina hižo psched někotrymi lětami wot wody domachphtana. Duž našchi ratarjo se štyššnosčžu do pschichoda hladaja so bojo, so mōhla dlěje trajaza mōkrota rjanu nadžija, kotruž bēchu na lētusche žně štajili, šanicžicz. Šchto pak pomha nam wšcho dwēlowanje a mōkrotanje? Wōh, tōn Šnjes wšchitko wōdži po hwojej radže. Wōšbēhūmy hwojej wōči a wutroby k njemu i prawym dowērjenjom w nutrnej proštwje. Wōn budže našche modlitwy wukšlyšheč. Našch luby šbōžnik je džē nam prajil: „Pšochče a wam budže date, phtajče a wy budžeczē namašacz, kšapajče a wam budže wotewrjene.“ Wšchetož teho porōka šo našch čžap šminycz njemōže, so je wōlōwnyl w modlenju. Wšchetož hdže je tōn modlerški duch, kotryž w domach našchich luby ch kšezesche, so šo domjazy rano, pschipošdnju a wječžor w šhromadneje modlitwje šjednocžichu. Hdžež wōn kšez, hdyž šu našche domy modlerške domy, potom tež Bože žohnowanje njewuwōstanje.

— Wot Draždžanskeje drōhi psches Šprejški dol na šlawšku hažu šo w Budyšchijne wulki mōšt natwari. Šwar šo hižo pschihotuje. Šo budže wulke polōženje ša wobkšad i wječžorneje štrony. Šacz dotal dyrbjachu po nahlej horje hačž k ššjōm šipam jēšdžicz a potom šažo pola pohrjebnišchēža hwičateho Duča na horu horje. W šymškim čžaku, hdyž bēchu puczē hladke, bē druhdy štrašchne — ša wōny, wošebje ša čžēžte jēšdžicz. Wšchi wulkej wōdže bēšche wobkšadej do žyła šadžewane.

— Wěšče šajimawa budže luby ch čžitarjam ta powjesch, so

je w Sakskej mala wjeska s wošebitej schulu. Tu schulu wophtuja 4 dźěći a 1 khodži do polkročowanskeje schule. Nam ho spodźiwnje sda, so ma tale wjeska s zyła wošebitej schulu, so dźěći do kufod- neje schule hobu njehodža. To pak ho tam njehodži, dofelž wjeska čyšeje wotležana a šama leži, so by sa dźěći njemóžne byle do kufodnej schule khodžic. To je niž jenož w Sakskej ale w našchim zyłym khěžorstwie najmjeńšcha schula.

— Towarstwo sa ewangelisko-lutheriski diakoniski wustaw w Draždžanach je swoju 55 lětnu rosprawy na lěto 1898 wudało, kotraž jako wo bohacze zohnowanym skutkowanju a dobrym ros- wimowanju towarstwa šawnje šwědči. Rosprawa podawa ho tež wo wustawach, kotrež ho wot maczerneho wustawa jastaruja, kaž khorownja, Louisiiny wustaw, Madleniny ašyl. Wošebje šajimawe je s rosprawy khorownje, so licžba do khorownje wot 1. januara do 31. dezembra 1898 pschijatykh khoroh 1513 wučžini. Po rodže a starobje běšche to 493 mužskich, 639 žónskich a 381 dźěći. Po wótčzinje pschindu 1328 na Draždžanske wotřešne hejtmanstwo (mjes nimi 536 s Draždžan), na Zwikawste 57, na Lipsčžanske 48, na Budyske 47, na wukraj 36. Po wěrywusnaczu běšche 1379 ewangelisko-lutheriskich, 4 reformiriskich, 126 romsko-katholiskich, 1 baptista a 2 židaj. Wumrjelo je 145 khoroh: 47 mužskich, 57 žónskich a 41 dźěći. 31. dezembra běšche 109 khoroh. Wužite buch sažo bohacze darmotne khoroloža. W nich bu 23 khoroh na 4059 dnjach hladanych. W klinizy 2034 radu a pomoz namaka. Prěnja pomoz ho 237 franjemym wudželi. Tele licžby rěča wo wulkim bohatym skutkowanju diakoniskeho wu- stawa, kotryž šebi lubošć a pschihilnosć šašluži, kotruž wužiwa.

— Našch lubowany khěžor je šwoje mórste pucžowanje do polnóžneho morja nastupil, so by wot šwojeho czežkeho a wulkeho džela a próžowanja wocžerstwit. Bóh luby šnješ psche- wozž jeho je šwoje wobarnowazej ruku, so by ho sažo čyly a stromy do našeho wótžneho kraja wrócil.

— Starschi bratr ruskeho khěžora, kiž běšche jeho našlednik, je wumrjel. Wón běšche wot naroda khorowaty, a jeho pluz a bčhu czerpjaze.

— Na bywšeho krala Milana Šerbiškeho, kotryž je w šwo- jim cžašu šam se šwoje wolu s tróna wotstupil a knježerstwo šwojemu šynej Alexandrej pschepodal, je ho mordariski nadpad ščinił. Milan je nješranjemy wostał. Wjele nahladnych muži, kiž s Milanej napschecžiwnej stronje pschibšusheja, je ho šajalo, dofelž šu hobu šaplecženi do tehole nadpada. Šchecž je, so njeby wjetšche měščenje a njeměr w kraju nastal.

Šhuda, a tola bohata.

Wjazy hacž 25 lět je ho minyło wot tamneho cžaša, kotryž našchemu wótžnemu kraje czešć a khwalbu pschiješe.

W horznych dnjach julija 1870 ho našche wójska na wójnu hotowachu a kóždy, kotryž dyrhjesche hobu cžahnyč, šwoje wob- štejnoscze šrijadowa, kaž derje móžesche, pschetož žadyn wot nich njewjedžesche, hacž ho sažo wróczi.

W tym cžašu běšche wojakam wschelake domolene, šchtož na w mernym cžašu šwoje wobčežnosće. Tak běšche jim, hdžez to wobštejnoscze dowolichu, dowolene ho khětje woženicž a cžaš sa pschipowjedanje bu pschikrótscheny. Tole polóženje mošebje pod- wyschzy wužichu a ho šwěrowacž dachu, prjedy hacž prjecž cžehnjechu, so bychu mlode žony, hdžy šu potom wudowy, jim postajeneho ša- štaranja dželomne byle.

Ša buch jako rezervista do wójska cžehnjeny a do bergaiskeho kwartěra potasany. Šospoša drje běšche wudowa, pschetož wot muža w domje ničžo wohladał nješšym. Wjecžor podwyschł do domu pschindže, žoniny šyn, kaž bóršy pytnych, a bčh hjes mojeje wole šwěđ maleho wurēcžowanja. Młody muž šwoju macž proschjesche, so by do žentwy s holžu šwolila, kotruž běšche šebi wušwolil, wona pak wot teho ničžo wjedžecž njehasche.

„Wona je mi pschekhuda“, praji žona jedyn krócž po druhim, „wona tola cžyšeje ničžo njewobšedži, ani domjazeje nadoby hobu njepschinjeky a ty šy podwyschł, posdžišcho šnješech šwoje šastojnstwo a šwoje dobre dokhodny a wona ničžo nima, wona ho sa tebe njehodži.“

„Šhuda drje, macži“, praji młody muž, „ale wona je dželatawa a šlutniwa, hódna a rošymi šospodaricž. Š pschi tym ma dobru wutrobu a je mi dobra kaž ja jej. Macži“, wón khroble proschjesche,

„dajče mi Bože dla šwoju dowolnosć a njecžinče naju wobeju nješbožownej.“

Ši běšche žel teho mlodeho muža a ja pytach jeho próštwu podpjeracž.

„Šuba žona“, prajach, „wy tola njewěšče, kaš wschitko pschindže a hacž wy wascheho šyna sažo wohladače. Wopomncze tola, kaš žalošnje dyrhjało sa waš byčž, hdžy by wón morny wostał a wy dyrhjała šebi prajicž, so šče jemu dopjeljenje jeho pošlednej próštwy šapowjedžila. Šjedyrhjała šebi potom s twjer- došče wascheje wutroby wěčne šwědomje cžinicž?“

Wona pak mi s krótka praji, so mje to ničžo nještara a pschi tym wosta, so je jej holza pschekhuda.

Šbóhi cžlowjek se šrudnej wutrobu wotědže a do wójny cžehnjeshche, hjes teho, so by ho prjedy se šwoje njewještu wo- ženił.

Wón ho njewróczi, kulka běšche jemu psches wutrobu šchla. Macž a njewješta šwoje dny šrudnej pschebuschtej a jeho jara želeschtej.

Njeby-li holza tajka dobra a šwěrna byla, by drje ho malo wo staru žonu štarala. Ale wona jej jejnu twjerdošć njewuplacži, ale běšche prěnja, kotraž ju troschtowacž pschindže, runjež šama troshta potrebashche. Wona šebi w šwoje dobrej wutrobje myšlesche: Wona je macž teho, kotrehož ja lubowach a ja jeho žadanje dopjeluju, hdžy jej dobrotu cžinju. Š jako rudženje štaru žonu na khoroložo položi, s kotrehož wjazy nještany, je ju wona šwěru hladała hacž do kónza a ho wot jeje kóža njehibny, doniž woczi njesaždželi.

Šak žel běšche nětko štarej žonje to njeprawo, kaš nutrnje dobre džecž wo šamolwjenje proschjesche, kaš rady by nětko hinał cžinila, hdžy njeby pschepošdže bylo. Wodacze je ho jej doštalo a šjednana se šranjenej holžu džesche wotšal. Šhuda na šemskich kublach drje wona běšche, ale wona běšche bohata na lubošći a šwěrnosczi, na dobrocžiwosczi a wodacžu. Šotra s teju dweju žónškej bčšche dobru džel wušwolila? Tola wěšče ta mlódscha.

Šosdžišcho šym šlyšchal, so je ho holzy derje šchto. Wona ho sa něotre lěta s dobrym rjemješnikom woženi, kotrehož rje- mješnikstwo derje džesche a tak namaka sa šwój dobru škutk dobru mšdu.

Šajbohatscha mšda ho jej halle tam horkach doštanje, pschetož našch šbóžnik praji:

„Šbóžni šu cži, kiž šu cžišteje wutroby, pschetož woni budža Šoha widžecž.“

Něki žiwjenja,

s někotrych wošebnych šchpruchow šwjateho pišma wuwjedžene. Zachar. 9, 11. 12.

Ty wupuschčyš tež psches krej twojeho šluba twojich jatych s jany, we kotrejž žana woda njeje. Dha wobrocžče ho nětk s twjerdemu měštu, kiž na nadžiju jecži šče.

Šwumoženi šu tajzy ludžo, kiž šu se šylnej ruku wutorhjeni abo kotřiz šu s pienjesami wukupjeni. Šschetož Šesuf, tón možnišchi a rošteptar hadoweje hlowny, je našchu krej wjecžil, a je ho s pschelamariej na šemi ščinił šam psches šwoju Božu krej. Šw wupuschčži psches krej šwojeho šluba šwojich jatych, a da ho šam s šaplacženju. Wón je tón šylny a možny, s kotrehož ruki ničto jeho wozzy wutorhncž njedyrbi, kotrež jeho hlóš šlyšcha, a kotrež wón šnaje, a kotrež sa nim du a kotrymž wón wěčne žiwjenje dawa. Šchto dha čže naš nětko hinašchich cžinicž, hacž našch luby šnješ a wumožnik Šesuf Šhryštuš, kiž je našcha wutroba, tón psche wscho možny a bohaty, psches šwoje špschecželenje, a psches krej šluba naš ščinił je. Še Šesuf, kaž jemu rěčaju, wo- prawdže wumožnik, a ma wón po prawym to mjeno šbóžnik, dha šmy my šawěšče wumoženi, s Šohom šjednani psches Šhryštušowu krej, tak so my prawišchi a šepje wujednani byčž njemóhli. Šwumoženi šu šbóžni ludžo.

Něšto s rošpominanju.

Dobre wjedžecž, je rjenje, dobre čžyč, je khwalobne, ale dobre cžinicž, je naššesche.

Ščert móže na najwjazy přědowanjom wotmolwecž, ale psche- cžiwto bohobošnemu khodženju wě wón malo prajicž.